

Hij kan niet meer mee.

Hij kan niet meer mee!
Kunt ge u indenken, wat dat zeggen wil? Wat dat wezen moet voor een man, die zijn heele leven wél mee kon?

Sommigen van u kunnen nóg niet mee, maar dat is zoo erg niet, want ze leven in de stellige verwachting, dat ze straks mee kunnen doen in het volle bedrijvige menschenleven. Zie, een kleine jongen vindt het niets erg, dat hij nog niet, als zijn vader, aan den arbeid gaat; in zijn kinderlijke verbeelding is hij toch bezig met hameren en zagen, met ploegen en oogsten, met teekenen en meten, en hij rekent er op, dat zijn spel ten slotte verandert in werkelijkheid. De knaap, die zich gaat voorbereiden voor zijn toekomstige taak, weet wel, dat hij nog niet voor vol wordt aangezien, maar hij weet ook, dat elke welbestede dag hem een stap verder brengt naar den tijd, dat hij zijn plaats innemen kan in den kring der mannen, tegen wie hij thans nog opzien moet. Nóg niet mee kunnen is niets, want dat nóg is profetie; nóg niet houdt eenmaal op, en verandert in *nu wél*.

Maar o, dat droevige *niet meer*. Dat herinnert aan het vroegere *wel mee kunnen*, *wel mee-doen* ook, maar het verwijst naar een afgesloten tijdperk, naar een arbeid, die voorbij is, onherroepelijk voorbij. Niet meer mee kunnen is *nóóit* meer mee kunnen. En dat is droevig, want meedoen *wil* de mensch, en *moet* de mensch. 't Is zijn bestaan, zijn levenstaak.

Ach, waarom moet er een tijd komen, dat men afstaat van meedoen, omdat men niet meer kan! Zie, dertig jaren van uw leven gaan voorbij, dat uw lichaam groeit en uw lichaamskrachten toenemen, tot ze de volle ontwikkeling hebben. En nog dertig jaren misschien blijven de krachten van uw geest toenemen, wordt uw wil krachtiger, wordt uw inzicht dieper, wordt uw verstand meer omvattend. Doch eindelijk bereikt ge de grens, die aan de ontwikkeling van lichaam en geest gesteld is. Goed, maar waarom blijven dan niet die krachten op volle hoogte! Waarom moet, terwijl de geest nog toeneemt, het lichaam reeds weer verslappen en verzwakken, het oog donker worden, het gehoor zijn scherpte verliezen! En waarom moet ten slotte na zestig of zeventig of tachtig jaren ook uw geest minder worden! In uw jongere jaren hebt ge kunnen meedoen in het geestesleven van uw volk, van uw omgeving, van uw kring; nieuwe denkbeelden hebt ge in u kunnen opnemen, en ze hebben zich kunnen aansluiten aan het reeds aanwezige; waarom dan toch moet de tijd komen, dat het nieuwe vijandig tegen u over staat, dat ge de ontwikkeling der menschheid, waar ge midden in staat, niet meer kunt volgen, zoodat het geslacht, dat om u heen leeft, u voorbij gaat, u achter laat! Uw geest heeft alle dingen onderzocht, ook de diepten Gods trachten in te denken; waarom moet er een tijd komen, dat ge ook van deze heerlijke dingen moet zeggen: ik kan niet meer mee; dat het voortdringen u moeilijk wordt, en ten slotte uw geest van alles, waarin gij voorheen u verblijddet, slechts een enkele gedachte overhoudt! Ja, de gedachte van Gods gadelooze liefde houdt ge vast, en ge verheugt er u in, maar zooals ge vroeger naspeurdet in het boek van Gods openbaringen, kunt ge niet meer. Ge weet nog, dat ge meegedaan hebt, dat uw lichaam zijn krachten had, uw geest zijn sterkte, ge weet het nog, maar ge weet ook dat het voorbij is, voor immer voorbij!

Ge kunt niet meer mee. En ge zoudt nog zoo gaarne. Hoe lokt nog die zee, waar ge gevaren hebt, lachend om het gevaar, juichend in den storm, waar ge de netten hebt inge-

worpen in den schoot der wateren, en opgehaald met rijken buit als loon op den arbeid. Hoe gaarne zoudt ge nog het roer weer nemen in vaste vuist, de zeilen weer hijschen met sterke hand! Maar uw vuist is niet vast meer en uw hand niet meer sterk; men kan u niet meer gebruiken op zee; blijf aan den wal, oude!

Hoe lokt nog de akker, waar ge gepløegd hebt en gezaaid en gemaaid en geoogst. Hoe gaarne zoudt ge nog met krachtige hand rechte voren ploegen, zoudt ge nog de sterke paarden dwingen door uw sterker wil, om arbeid te verrichten, die voor menschenkracht te groot is. Maar uw hand is niet meer krachtig en uw wil is niet meer sterk; men kan u niet meer gebruiken op den akker; blijf aan den haard, blijf in uw armstoel, grijsaard!

Hoe lokt nog de arbeid des geestes in staat en maatschappij. Hoe gaarne zoudt ge nog uw woord spreken, dat invloed heeft op het leven der schare; hoe gaarne zoudt ge hoog de denkbeelden verkondigen, waarvan ge weet, dat ze goede uitwerking zullen hebben, zoo ze maar gehoord werden en verstaan. Doch men luistert niet meer naar u; ge kunt het woord niet meer vinden, dat harten aangrijpt en meesleept; ge kunt niet meer staan en strijden ter overwinning; anderen nemen uw taak over; gij hebt afgedaan, gij kunt heengaan!

Hoe lokt nog de arbeid in het koninkrijk Gods! Gij hebt onderwezen, gepredikt, vermaand, vertroost, gewaarschuwd, bemoedigd. Hoe gaarne zoudt ge, waar eigen ervaring nog rijker werd, blijven voortgaan op dien weg, en nog voor velen ten zegen zijn. Maar ge kunt niet meer uitgaan; uw zwakke lichaam dwingt u tot rusten en thuisblijven, en ge kunt uw woord alleen meer richten tot wie tot u komen; de groote schare gaat u voorbij, en merkt u niet meer op. En is uw ervaring gerijpt, uw geheugen is verzwakt, uw zeggenskracht is verminderd. Gij kunt niet meer mee!

Waarom toch? Zie dien boom aan. Eeuwen draagt hij op zijn kruin, en toch is hij nog frisch en groen, en toch schiet hij elk jaar nieuwe loten, bloesemt hij elke lente geurige bloesems, draagt elken herfst verkwikkende vruchten, hoe ouder hoe meer. Waarom kan het bij u ook niet zoo? Waarom geen voortdurende vooruitgang, geen altijddurend toenemen in kracht, in wijsheid, in kennis, in vermogen om te arbeiden bovenal?

Waarom niet? Omdat er een worm knaagt aan uw levensboom, die hem verkwijnen doet vóór hij zijn vollen wasdom bereikt, die hem sterven doet eer hij tot geheele ontwikkeling kwam. Die worm heet de dood. Stervende zult gij eindelijk sterven. Sterven is niet het ergste; stervende-zijn, voortdurend stervende-zijn, dát is véél erger. Dáárom kunt ge niet meer mee, omdat de dood in uw leden woont. Die dood sloopt uw krachten, uw vermogens, uw levenslust, en laat u slechts de herinnering van wat gij geweest zijt. Gij zijt een *sterveling*, niet iemand, die sterven zál, maar iemand, die sterft. In uw jeugd weet ge dat, maar gij gevoelt het niet zoo diep; slechts een enkele maal doet de dood in u zijn macht gevoelen in zwakheid en krankte; bij het toenemen uwer jaren neemt de macht des doods toe, en misschien brengt hij u terug in den toestand van een kindeke, dat niets kan en niets weet. Dát is de droeve toestand van het menschenkind, dat hij des doods is.

* * *

Gode zij dank! die dood is overwonnen. Door Christus. Voor een iegelijk, die in Hem gelooft.

Neen, oude, staar niet langer naar de zee, die u niet meer gebruiken kan; staar naar boven; naar den hemel, die u begeert!

Gij kunt niet meer mee? Laat het u tot blijdschap zijn, wanneer de dood bij u beheerscht wordt door het leven Gods. Want dan duurt het niet lang meer, gelukkige oude, of uw levenszon gaat op; of ge zult dáár zijn, waar ge weer mee kunt doen met al Gods verlost, dáár, waar geen vermindering, geen teruggang, geen dood meer is.

A. L.

